

Le
Palm

Levant

Quinzenari portaveu de l'Associació "Minerva,"-Defensor dels interessos morals i materials d'Artá i sa Comarca

Redacció i Administració Quatre Cantons, 3 ✦ ARTÁ	Dels treballs publicats ne son responsables els autors NO'S TORNEN ELS ORIGINALS	PREUS ESPANYA. { Trimestre. . . 0'50 Ptas. Any. 2'00 » ESTRANGER Doble.	Se paga a la bastreta
Any I	Artá (Mallorca) 24 de Mars de 1917	Núm. 7	

El Problema de les escoles està resolt

Els edificis se ferán, el material serà renovat

Als pares dels nins i nines d'Artá

Quant dijous a vespre, vos dirigia la meua paraula, no cercava sinó ferirvos el cor, perque compreguessiu com jo comprenc, qu'esta m faltant al mes sagrat dels nostres deures; qu'es el d'educar als nostros infans. Per aixó avui, vull tornarvos remoure la conveniencia, perque encara qu'una mica tart procurem posar la nostra voluntat al servei de la causa mes noble i mes justa.

¡Els nostros infants! I no son nostros, no; sino noltros som d'ells. Rebem els infants quant venen an el mon, sense sebre lo que amb ells hem de fer, i després mes grans, los prenim com una jugueta perque mos donin gust, perque fassin lo que noltros feim... I mes grandets... llavors los esclavitzam, los martiritzam, sense pensar-ho, sense voler-ho... però es així...

Tot aixó perquè?

Perque no havem rebut la preparació necessaria, perque de tot mos havíem preocupat menos de lo que mes importava...

Per esser ferrer o fuster, necessitam una partida d'anys i d'esforsos passats en l'aprenentatge... Per esser metje o notari, han d'estudiar anys i mes anys... Sols per esser pares no hi posam gens d'atenció. I aixís llavors no sabem complir amb la nostra obligació sagrada en vers ells.

Per aixó, quant parlava de la necessitat de preocuparnos una mica d'ells, hagués volgut que hi haguessiu assistit tots vosaltres, pares i mares d'Artá, i encara que ja no digui ni una centéssima part de lo que vos hagués pogut dir, se cert que tots vos ne preocuparéu una mica de lo qu'encara poreu fer per ells, que son lo mes gran i millor de nosaltres meteixos.

¿No deim tots que trebiam per ells? que voldriem esser rics per ells? Idó, hi ha una riquesa, la mes gran de tots, que tots la podem tenir i donar an els nostros infants, l'educació i l'instrucció... qu'es tresor que mai se pert...

De les meves paraules, dels vostres b. ns propòsits i de l'ajuda dels que poden, esper que prest se podrà dir qu'Artá es un dels pobles capdevaners de Mallorca. Així sia per honra de tots.

JOAN CAPÓ

Un poble que no's preocupa de la cultura de sos habitants, es poble adormit.

Cap a l'escola bella

Si l'escola entre els seus fins educatius ha de comptar l'amor a la bellesa com un dels principals, s'ha de respirar en ella la bellesa en tots i cada un de sos components. Belles han de ser ses parets, bella la disposició de son moblatge, com bells han de ser els llibres i quaderns dels alumnes i bella fins la presència del mestre.

Una escola veia, humida, bruta i ruïnosa; uns bancs llarguets, vells, i negres com a baúls de morts; unes parets plenes de quadres de coloraines, mapes espallering ts i penjarois de tota classe; un mestre mal vestit i amb un puntero a la ma encalsant als deixebles, es una mostra de lo qu'era l'escola antiga, aont els atlots hi eren arrastrats de mala manera com qui traginar-los a la presó i fins moltes vegades hi havien de ser acompanyats amb unes corretges per sos encarragats. Aquesta escola ¿ereis qu'era apte per l'educació estètica dels poble? creis, que sabrien estimar mai la bellesa els infants criats dins aquelles assolls, baix la vigilancia d'un mestre que sols que les ves sonriure, ja les amenassava, i allà les guarda va recluïts durant sis hores, obligant-los a torturar-se'l cervell aprenent de memoria llargues lliçons de paraules incompreses?

Dones si aixó era l'escola antiga, l'escola antiestètica de lo major part dels pobles espanyols, pensém que fins avui heu tenim encara a Artá en lo que se refereix als edificis i moblatge.

¿Quin'altra cosa l'escola moderna! Un edifici que si no nou i esplendit al menos, net i ben illuminat i ornat. Les parets pintades amb colorets que les fassin mes vistoses i ornades amb faixes artístiques i sencilles; uns bancs amples y hermosos tot lo mes per dos nins; uns quadros amb paisatges en els panys de las parets; cossols amb plantas i flors p'ls recons, aucells cantadors en g. bies hermoses, nins qui treballen tot jugant i rigolet, i un mestre elegant que tot estimuland-los al treball voluntari es per ells un amic major, qu'els sonriu a totes hores, i sense exigir los esforsos que no son pera fer, ni cap finalitat tenen p' la vida, les dirigeix e p a l'amor, l'amor en tots sentits, un amor francescà a totes les coses; amor a Deu, als homos, a la natura, als animals, al treball, a la poesia, a la bellesa.

Aquesta es l'escola bella i aquesta es l'escola que volem pels nostros nins; i aquesta es la que'l poble d'Artá te dret a exigir i ho ha de fer per amor an aquets mateixos nins, que son els qui mos han de sustituir. I an aquesta escola ideal, la tendrem. Per tenir l'escola ideal se necessita un local alevat senzill i hermós, i an aquest local el tendrem dins breu temps precis per tramitar tot l'expedienteig avui necessari, per obtenir subvenció, per l'aprovació de plans i... per la construcció. De manera que tot i tenguent-lo lo mes presi possible passaran uns anys abans de tenir-la a punt d'habilitar.

Peró i ¿per lo demés? Per lo qu'atany al material bell i ordenat, es precis esperar també aquest temps? ¿Perqu' no s'ha de comensar de moment, ja que per aixó no se necessita arreglar cap expedient?

Per aixó, per comensar de tot d'una ja a embellir les nostres escoles i renovar-les l'ambient estètic no's necessari mes qu'un poc de bona voluntat de part de tots. L'Inspector de 1.ª ensenyansa d'aquesta Zona D. Juan Capó en la conferencia qu'aquests dies passats donà en el Teatro del Circul senyalá el pla, la manera d'obtenir ho per de pronte; i posant fil a l'agúia, ell mateix, ple d'optimisme i mogut p'el sen entusiasme p'er l'ensenyansa i amor als nins, ebri una lliçia de suscripció per renovar tot el material existent; tocá a les portes dels poderosos i tocará a més encará i si dona el resultat qu'es d'esperar si'l poble respón com deu an aquesta crida, tendrem prest ja renovades les condicions de les nostres escoles i sirán ja els nins d'avui, els nostros nins, els qui sentirán els beneficios efectes de l'educació que proporeiona l'escola bella.

ANDREU FERRER.

Voleu conèixer la cultura d'un poble repasau l'història de ses escoles.

Hosanna

El nostro poble está de joia, i te prou motiu per estar-hi. La construcció de locals escoles serà prest un fet.

Si els representants d'Artá, si'ls administradors del be comú d'aquest poble, procuren sempre obrar en consonancia amb les justes aspiracions dels seus administrats, en cap ocasió com en aquesta ho han conseguit d'una manera mes veritable.

Artá feia temps qu'aspirava a la reforma de les escoles. Les grans deficiències dels seus locals qu'avui ja casi constituïen una amenaça per els nins ja qu'un de ells está se pot dir ruïnós, eren de molt de temps ençà previstes p'el públic que frissava qu'els seus administradors los arreglassen. Mes, si a voltes trobaven ressó aquells desitjos i semblava que s'anaven a satisfer, sempre sortia un emperó que aturava l'acort e impedia que fos un fet tan bell desitg.

Mes, ara amb ocasió de passar visita ormaria el Inspector de 1.ª ensenyansa d'aquesta zona D. Juan Capó, la qüestió tantes voltes retrera i altres tantes abandonada, s'es posada de nou a l'ordre del dia. Incansable, com en totes ocasions, va fer el Sr. Capó, visites a les persones que mes podien influir en que fos un fet immediat la construcció d'edificis escoles pertinents, i de totes obtengué les promeses mes afalagadores. Amb la conferencia que l'Inspector va donar als pares d'alumnes en el Teatro Mas se consegut que'l poble qui'n sentia ja de temps la necessitat,

GRAN COLMADO ARTANENC

===== d'en =====

GUIEM BUJOSA (a) Ganancia

ARTANENCS: No'compreu res que no passeu abans per aquesta casa
Mai vos ne tornareu de buit, perque es sa que ven

MES BARATO I MILLOR

Comestibles de tota casta, licors, dulees, galletes, etc., etc. : : : Grandiós surtit de Perfumeria

TOT A BON PREU

Aquesta casa te deposit especial del celebrat "ANIS TUNEL"

Fixau-vos be en sa Direcció: CALLE DE PALMA, 3 - ARTA

Aquí s'hi despatxen també els servicis de l'Agencia Bujosa (a) Ganancia (única Agencia) que serveix amb puntualidad i barato qualsevol encàrrec se li fassa per Ciutat pels altres pobles de Mallorca o p'es Continent

Despaig a Artá: Calle de Palma, n.º 3

Despaig a Palma: Estanc d'es Banc de s'Oli

EBANISTERIA MODERNA

DE

MIQUEL MOREY

Amb prontitut s'enllesteix qualsevol treball li encomanin

Mobles fins, de tots es estils p'el parament de casa

Especialidad en cordats de cadires a l'antiga

Pintats i dorats fins, de tots es gusts

*Abans de casar-vos i abans de comprar a cap altra banda
passau primer per aquesta casa*

Carré de la Parroquia - Artá

En la Libreria, Papereria, i Centre de Suscripcions

DE

Ferrer i Sureda

Vos servi án en puntualidad qualsevol llibre o publicació
pogueu desitjar, franco les portogrífiques

A PREUS MOLT LIMITATS

SE VENEN TAMBÉ

paper de totes classes i tamany, llibretes, quaderns,

plecs, lápiz, tintes i llibres escolars a la menuda i en gros

Notau be la direcció: QUATRE CANTONS, 3

FARMACIA

DE

LLORENS GARCIES

OBERTA A TOTES HORES DE LA NIT

* * * * * Vins i aixarops medicinals
Aixarops de cucs del Doctor Morey * * * * *
* * * preparat amb erba cuquera d'Artá

Plassetta d'es Marxando

VI - VI - VI

DE SA DAVESA

Vins de Taula i Vins Blancs

A TOT PREU

a la menuda i en gros les ven

Mestre Arnau Caselles (a) Garameu

RECTE, 8 ARTA